

priden in če se bo lepo zadržal. (Dobro!) In oni naš tovariš, ki ima 31. decembra 1906, št. 203, v IV. razredu. pride čez 8 let v III., čez 30 let v II. in že čez 38 let v I. razred, torej bo rabil samo 76 let do I. razreda. Star bo takrat šele samo 96 let. (Izvrstno! Smeh.)

Samo to se bojim, če bo to zvedel, da bi se mu poprej same radosti ne stajalo sree.

Toda šalo v stran! Tak avanzma ni avanzma, to je naravnost persiflaža časa, v katerem se vedno govori o prosveti in napredku.

Zaraditega mora učiteljstvo delati z vsemi silami na doseg časovnega avanzma, ki naj bi bil ena kardinalnih točk naših zahtev. Zakaj kako pridemo do tega, ako nas je bilo v enem letu nastavljenih kakih 18 tovarišev, da pride zadnji izmed teh šele čez 5 do 6 let pozneje v III. razred kakor njegov tovariš, dasi je ob istem času napravil izpit usposobljenosti, a samo zaraditega ni bil nastavljen definitivno, ker je c. kr. okrajni šolski svet imel sejo kak mesec pozneje. (Krivica!)

In ker so se razmere v tem času, odkar čaka učiteljstvo regulacije, tako jako izpremenile, da nikakor ne moremo ostati pri zahtevah, ki smo jih stavili pred nekaj leti, zato bi bilo po mojem mnenju umestno, da vnovič formuliramo svoje zahteve, in sicer predlagam:

1. Učiteljstvo naj dobi prejemke XI., X., IX. in VIII. činovnega razreda državnih uradnikov.
2. Službena doba naj se skrajša na 30 let.
3. Uštevajo naj se provizorična leta v penzijo.
4. Uvede naj se časovni avanzma.
5. Učiteljski dolgovi naj se konvertirajo.
6. Kakor hitro se izboljšajo plače uradnikom, naj se isto takoj zgodi vselej tudi s plačami učiteljstva.

Učiteljstvo pa naj nemudoma začne z vso eneržijo in z vsemi sredstvi delovati na to, da se naše zahteve čim prej uresničijo; tu ne smemo imeti nobenih ozirov ne na levo ne na desno, ker ne prosimo milosti, ampak iščemo le pravice. (Odobranje in ploskanje.)

Učitelj se obrne do raznašalca z vprašanjem:

„Zakaj ste danes z listom tako pozni?“

„Ne zamerite, gospod učitelj“, odvrne raznašalec; „nekemu delavcu se je prigodila nesreča in zato ta zamuda.“

„Pripovodujte, kako je bilo.“

„Neki delavec je prišel zaradi svoje neprevidnosti preblizu kolesja pri stroju, kolo ga je zagrabilo in mu odtrgalo dva prsta.“

„In kaj je z delavcem?“

„Obvezali smo ga za silo in odpeljali v bolnico.“

„Je-li še sposoben za delo in če ne, kako bo živel, posebno če ima družino?“

„Oženjen je in ima šestero nepreskrbljenih otrok; za težje delo bo nesposoben a ni se bati, saj skrbi dežela za njega, ženo in otroke ravno tako, kakor bi skrbel on sam, ko bi mogel delati“. A zdaj oprostite, mudi se mi dalje.“

Učitelj se obrne k učencem.

„Kaj se učimo iz tega, kar je mož pripovedoval? Povej, A!“

Razpletel se je pogovor med učiteljem in učenci v nevarnosti pri strojih, kako se moramo varovati in kako dobro skrbi dežela za ponesrečence in njih družine. Vse to mi je jako ugajalo.

Medtem sem si ogledal sobo. Na stenah so visele lepo izdelane podobice iz pravljic in domače zgodovine, kakor tudi slikovite pokrajine iz domače dežele. Kakor sem zvedel pozneje,

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca grudna 1906 K 231.879.63.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Stik z ljudstvom.

(Dalje.)

3. Roditeljski večeri.

Za razgovor v zadevnih vprašanjih se lahko z dovoljenjem okrajnega šolskega oblastva prirejajo roditeljski večeri.

§ 120. dokončnega šolskega in učnega reda.

Odkrito povemo, da smo se razveselili te točke dokončnega šolskega in učnega reda, ki priporoča učiteljstvu, da naj v interesu pouka, šolskega obiskovanja, zlasti pa v interesu vzgoje prireja roditeljske večere. Le-ti sestanki učiteljstva s starši šolske mladine bi se lahko imenovali tudi roditeljski sestanki, ali pa obiteljski večeri (sestanki.)* O bistvu in važnosti obiteljskih večerov je prinesel „Popotnik“ zadnji čas iz peresa priznanega šolnika Pribila, ki je okrajni šolski nadzornik v Istri, prav temeljite članke, ki jih učiteljstvu prav toplo priporočamo, da jih natančno prouči in uvažuje. Z roditeljskimi večeri je dana učiteljstvu nadvse vgodna prilika, da pride v stik z ljudstvom ter si tem potom uglaadi in olajša svoje delovanje v šoli, hkrati si

*) O nazivanju teh večerov, glej tozadevno notico v današnjem Vestniku!
Uredn.

ostanejo te slike vse leto na stenah, da zbuja pri učencih ljubezen do domače dežele.

Učitelj je medtem razvil liste, ki mu jih je dostavil raznašalec, vzel dva lista proč, katerih enega je dal meni, drugega je obdržal zase, ostale pa dal večjemu dečku, ki jih je urno razdelil med učence in učenke. Vse to se je vršilo tako hitro, da je bilo videti takoj, da se tako razdeljevanje listov ne godi prvokrat.

Pogledal sem v svoj list. Na vrhu prve strani je bil napis: Šolski list. Ves list je obsegal osem strani velike osmerke; tiskan je bil na navaden časniški papir z malo večjimi črkami, kakor je to navada pri naših dnevnikih.

Hotel sem vedeti, kaj bodo učenci storili z listom, zato nisem utegnil za sedaj pregledati njega vsebine; odložil sem to za poznejši čas. Tudi učitelja nisem hotel izpraševati o tem, da bi ga po nepotrebnem ne motil pri pouku. Bil sem navajen še na razmere v naši deželi, kjer sem pred svojo smrtjo kot učitelj robotal. Šele pozneje sem zvedel, da vladajo v Deveti deželi v tem oziru vse drugačne razmere in da tam uživajo učitelji v svojem poslovanju popolno svobodo, v čemer me je posebno utrjevalo dejstvo, da nisem zapazil na steni nikjer urnika, ne drugih pregledov, šol. postav i. t. d.

(Dalje.)

pa s takim nastopom pridobiva zaupanje prebivalstva in povzdiguje ugled in veljavo učiteljstva in nčiteljskega stanu. Zato naročamo slovenskemu učiteljstvu, da se v kar največjem številu poslužuje te ugodne prilike ter začne brez odlašanja prirejati širom naše domovine roditeljske večere. Čim bolj in čim pogosteje bomo stopali tem potom med ljudstvo, tem bolj si utrdimo svoje stališče med ljudstvom in tem bolj bo ljudstvo uvaževalo važnost učiteljskega stanu in potrebo ljudske naobrazbe. To bo imelo dobre posledice za naš narod in gotovo pa tudi neizogibne posledice za gmotni blagor učiteljstva. Naš duhovnik ima prav zaraditega toliko zaslombe med ljudstvom, ker je vedno z njim v najtesnejši zvezi. Pojdimo in storimo tudi mi tako! Res je sicer, da mi nimamo na razpolago prižnice, izpovednice, velikonočnih izpraševanj in drugih takih prilik, zato se pa poslužujmo tega, kar nam je na razpolago, da pridemo čim pogosteje v stik z ljudstvom.

Kdaj pa prirejajmo roditeljske večere?

To je odvisno od krajevnih razmer. Po mestih so priporočljive v take namene večerne ure; po deželi bi pa bilo bržkone umestneje, da se prirerajo roditeljski večeri ob nedeljah in praznikih po popoldanskem cerkvenem opravilu. Sicer je pa čas tu postranska stvar; glavna stvar je delo, t. j. prirejanje roditeljskih večerov; zato pozivljamo ponovno vse slovensko učiteljstvo, da začne nemudoma po vseh naših šolah prirejati roditeljske večere. Dobri uspehi teh večerov so neizogibni. Torej le na delo! Uspeh je plačilo dela.

4. List za starše in vzgojitelje.

Roditeljski večeri bodo trdna vez med šolo in domom, ki bo blagodejno vplivalo na vzgojo izročene nam mladine in na ugled učiteljstva med ljudstvom. Da bo pa ta vez tem močnejša in vplivnejša, zato nam je pa neohodno potreben poseben list, ki bo utrjeval vezi med šolo in domom ne le s tistimi starši šolske mladine, ki bodo prihajali k roditeljskim večerom, ampak tudi z onimi, ki jim ni vselej dana prilika, udeleževati se roditeljskih večerov. V tem listu bomo objavljali predavanje pri posameznih roditeljskih večerih iz vseh krajev slovenske domovine. Ime novemu listu za starše bo, kakor smo že zadnjič omenili, „Domače ognjišče“. Tak list in tudi tega imena izdajajo hrvaške učiteljice v Zagrebu že več let. Češki učitelji imajo že več listov, ki so namenjeni staršem ter vežejo šolo z domom. Koliko takih listov imajo Nemci, je znano. Zato pa tudi Slovenci ne smemo zaostajati za drugimi narodi; in prav mi Slovenci smo še tembolj potrebni takega lista, ker naš narod se še ne zaveda preveč o važnosti in potrebi ljudske naobrazbe in ljudskega šolstva. V tem listu bomo pa poučevali naš narod o važnosti in potrebi ljudskih šol, ki so najboljši vir za blaginjo narodovo. Na uvodnem mestu bo prinašal naš novi list primerne članke o domači vzgoji in za temi članke, ki jim bo namen, spajati šolo z domom. Pod zaglavjem „Domači zdravnik“ bo prinašal list poučne članke o otroških boleznih in o ravnanju staršev z bolniki. Za ta oddelek se nam je posrečilo pridobiti za sotrudnika zdravnika specialista za otroške bolezni. Pa tudi poučne povesti, vzete iz vzgoje otrok in družinskega življenja, bo prinašalo „Domače ognjišče“. Dopisi o prirejanju roditeljskih večerov in drugih sestankov z roditelji nam bodo dobro došli. V „Drobtinah“ bo pa obveščalo „Domače ognjišče“ starše z raznimi kratkimi novicami, ki se bodo nanašale na starše, vzgojo otrok, na šolo in učiteljstvo. To je torej program novemu listu. Ni dvombe, da bomo z njim dvignili ugled

šolstva in vzgojno vplivali na naše rodovine. „Domače ognjišče“ bo izhajalo za sedaj po enkrat na mesec, in sicer zadnjo soboto v mesecu. Cena listu bo tako nizka (bržkone samo 2 K na leto), da se bo nanj lahko naročila vsaka še tako ubožna slovenska rodovina. Slovensko učiteljstvo opozarjamo iznova na ta list. One tovariše in tovarišice, ki so že imeli roditeljske večere, prosimo, da poročajo o njih in pošljejo svoja predavanja pod naslovom „Učiteljska tiskarna“ (na „Domače ognjišče“) v Ljubljani. Prvo številko bo dobilo na ogled vse slovensko učiteljstvo, od katerega v prvi vrsti pričakujemo, da bo podpiralo novi list gmotno in duševno, hkrati prosimo tudi vsakega posameznika, da nam pošlje naslove takih slovenskih rodovin, ki bi se utegnili naročiti na „Domače ognjišče“, da jim pošljemo prvo številko na ogled. Torej, tovariši in tovarišice le med ljudstvo, priporočajte ta prvi slovenski list za starše in vzgojitelje ter mu pridobivajte naročnikov med ljudstvom! (Dalje.)

Božična zborovanja.

II.

Slovensko deželno učiteljsko društvo.

(Dalje.)

Nagovor predsednikov.

Predsednik tovariš Juraj Režek:

Slavni zbor!

Prav srčno pozdravljam v imenu društvenega odbora vas vse, cenjene gospodične tovarišice in gospode tovariše, ki ste tudi letos zopet v tako mnogobrojnem številu prihтели k našemu letnemu zborovanju. Tolika udeležba in še ob tako neugodnem vremenu je jasen dokaz, kako se živo zanimate za svoje deželno učiteljsko društvo, ki se po vseh svojih močeh pošteno trudi, da bi se nam vendar že enkrat izboljšalo žalostno naše gmotno stanje.

Podrobneje o tem vam bo poročal naš društveni tajnik. Poudarjati moram le, da se velika in kričeča krivica, ki se je ob zadnjem zasedanju deželnega zbora storila našim neoženjenecem, do danes še ni popravila, in malo je upanja, da bi se to zgodilo že v bodočem letu. Prihodnjo jesen se bodo izvršile nove volitve v deželni zbor, in upajmo, da bodo bodoči deželni očetje bolj usmiljenega srca do nas nego so bili dosedanji.

Hvaležno pa se moramo spomniti svojega blagega dobrotnika, pokojnega tovariša Jožefa Travnca, ki je poleg drugih postavil tudi naše društvo za glavnega sodečiča svojemu imetju in nam tako naklonil približno do 5000 kron. V znak hvaležnosti in velikega spoštovanja do blagega pokojnika vas prosim, da vstanete s svojih sedežev. (Se zgodi.)

Preden prestopimo na dnevni red, mi je čast predstaviti slavnemu zboru zastopnika politične oblasti, g. magistratnega svetnika dr. Zarnika. — Sedaj pa prosim tovariša tajnika, da prične s svojim poročilom.

Tajnikovo poročilo.

O društvenem delovanju je poročal tajnik tovariš Jakob Furlan naslednje:

Slavni zbor! Zopet mi je čast vam poročati o delovanju našega društva v preteklem društvenem letu.

Pri zadnjem 37. občnem zborovanju našega društva, ki se je vršilo o Božiču 28. decembra 1905 ravnotu, si je izvoljeni odbor razdelil v prvi svoji seji posle tako: Juraj Režek,